

Figura 1. Portada de l'edició impresa cap a l'any 1750 de l'obra de teatre de la Passió de Jesucrist editada per la impremta de Rafael Figueró al seu obrador del carrer de la Bòria de Barcelona i on esmenta que aquesta obra és representada a Manresa per alguns devots d'aquest diví misteri, tots els dijous i festes de la Quaresma.

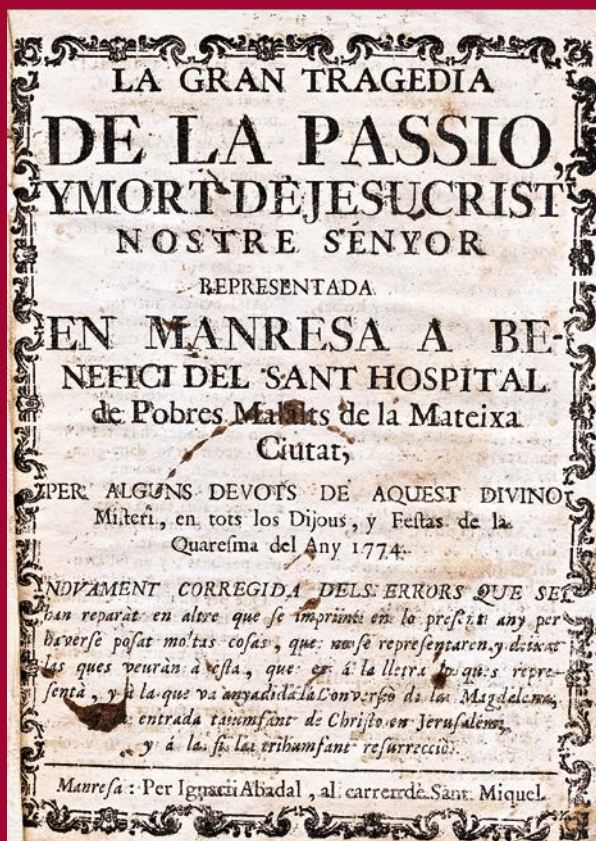

Figura 2. Portada de la primera edició de l'any 1774 de l'obra de teatre de la Passió de Jesucrist editada per Ignasi Abadal al seu obrador del carrer de Sant Miquel número 13 representada durant la Quaresma a benefici de l'Hospital de pobres o de Sant Andreu de Manresa.

L'OBRA DE TEATRE DE LA PASSIÓ DE MANRESA. Una de les obres de teatre més representades

Joan Vila-Masana Portabella

ESTUDIOS

Actualment la representació de la Passió encara es fa en molts indrets del país; i les més conegudes són les d'Olesa, Esparreguera, Cervera, etc., però els segles XVIII i XIX la de més anomenada i que era el referent al país era la de Manresa. El text que se seguia a la majoria de llocs era el text de Manresa. El segle XVIII la Passió es representava a l'Hospital de Sant Andreu o Hospital dels Pobres. El teatre era una manera de finançar-se, perquè no comptaven amb cap aportació estable, ni dels poders polítics i ni dels administratius. A Manresa era representada altruísticament per devots i en el mateix hospital. El que recaptaven per les entrades servia per al seu sosteniment, com les donacions, els llegats, la rifa dels porcs que anualment es feia el mes de gener, etc.

Les representacions de la passió tenen els seus orígens en els actes sacramentals, processons i altres representacions lligades a la litúrgia de la Setmana Santa, concretament en l'acte litúrgic de Dijous Sant que organitzaven les confraries dins els recintes de les esglésies durant l'edat mitjana. Amb els anys van anar sortint de les esglésies per a ser representades en altres indrets com són els teatres, generalment lligats als hospitals; que eren els llocs autoritzats per a fer aquest tipus de representacions.

Des de l'edat mitjana no es va deixar mai de representar aquesta obra de la cultura popular i lligada a la tradició catòlica al nostre país. Després dels Pastorets és l'obra més representada del teatre popular a casa nostra. Hi ha diversos textos d'aquesta obra, que moltes vegades s'identifiquen amb el lloc on es representava. En els cas de Manresa, ha persistit durant molts anys fent-ne referència, i sobretot durant els segles XVIII, XIX i la primera mitat del XX. Si existia aquesta indicació relativa a la ciutat de Manresa, volia dir que feia molts anys que la tradició pervivia, malgrat que la primera edició publicada del text és de l'any 1750 aproximadament. Aquesta versió, però, és la mateixa que també es representava a altres ciutats com Vic, Girona, etc. Les edicions de la Passió que són referenciades en aquest article formen part de la biblioteca de l'autor.

Les primeres edicions del segle XVIII

La primera referència d'aquesta obra que tenim és l'editada per la impremta de Rafael Figueró¹ a Barcelona. Hi ha la referència d'una edició de la Passió que porta el peu d'impremta de Rafael Figueró i que diu és arranjada per Anton de Sant Jeroni. Si Anton Alabau² neix l'any 1730 i Rafael Figueró mor l'any 1726, això indicaria que la impremta d'en Figueró continuaria estampant sota el seu nom però amb algun altre impressor (figura 1) aproximadament cap a l'any 1750. Aquesta versió arranjada per Anton Alabau porta el títol de *Representació de la Sagrada Passió, y mort de Nostre Senyor Jesu-Christ novament corregida y regulada conforme a lo que los quatre Sagrats Evangelis, y sobre ells los interpretes, nos ensenyan de aquesta may ben ponderada finesa, després s'afegeix Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Christo a Jerusalem, lo despediment de Jesus, y Maria; y al ultim la triunfant resurrecció de Christo Senyor Nostre*, i finalment esmenta que aquesta obra és representada a Manresa per alguns devots tots el dijous i festes de la Quaresma. L'obra consta d'un pròleg escrit en forma de poema i de vuit quadres: "Conversió de la samaritana amb 5 figurants; Representació de la conversió de la Magdalena en cada del farizeu amb 8 figurants; Entrada triunfant de Christo en Jerusalem amb 16 figurants; Despediment de Christo senyor nostre, i sa mare santíssima amb 8 figurants; Representació de la cena y passió de Christo nostre senyor amb 40 figurants; Acte segon que conté la crucificació, y davallament de la creu de Christo senyor nostre amb un mínim de 39 figurants; Acte tercer que conté lo davallament de la creu y enterro de Christo nostre senyor amb 3 figurants; Representació de la

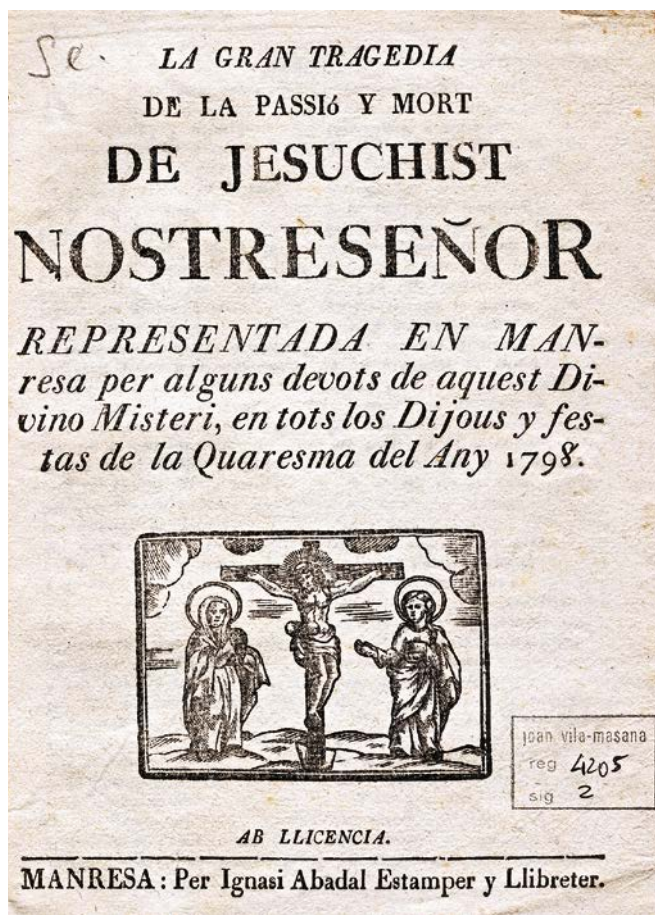

Figura 3. Portada de l'edició de l'any 1798 de l'obra de teatre de la Passió de Jesucrist editada per Ignasi Abadal al seu obrador del carrer de Sant Miquel, número 13 en la que, per primera vegada, incorpora gravats de les escenes de l'obra de teatre.

triumfant resurrecció de Christo senyor nostre amb 35 figurants". A més, en cada un dels quadres de la representació hi havia els músics que l'acompanyaven tocant la peça adient a cada un dels moments de l'obra de teatre.

La següent edició de l'obra de teatre de la passió que en tenim constància és de l'any 1773, titulada *Representació de la Sagrada Passió, y mort de Nostre Senyor Jesu-Christ*, que es representa a Vic, ciutat episcopal, i l'edita l'editor Josep Tolosa, però a Girona la reedita Josep Bro. L'obra consta d'un pròleg i de cinc capítols: "Representació de la conversió de la Magdalena amb 8 figurants; Entrada triunfant de Christo en Jerusalem amb 16 figurants; Despediment de Christo Nostre y sa mare santíssima amb 7 figurants; Representació de la cena y passió de Christo senyor nostre Acte I amb 40 figurants; Acte segon, y tercer, conte la crucificació y davallament de la creu de Christo Sr. Nostre amb 25 figurants; i Representació de la triunfant resurrecció de Christo Senyor Nostre amb 36 figurants". A més, en cada un dels quadres de la representació hi havia els músics que l'acompanyaven tocant la peça adient a cada un dels moments de l'obra de teatre. Aquesta obra va ser representada a Vic l'any 1773. El text d'aquesta versió, malgrat que sigui

arranjada pel mateix Anton Alabau, és diferent de l'anterior. Els pròlegs no són absolutament comparables i en els diferents quadres hi ha lleugeres diferències, com també en el text.

Novament a Vic, l'editor Joan Dorca i Morera edita el dia 15 d'abril d'aquell mateix any 1773 una nova versió d'aquesta obra de teatre, just després de Setmana Santa que havia estat la setmana anterior. El títol, però, és lleugerament canviat i la titula *Tragichs, y dolorosos passos dividits ab diferents actes, en que se manifesta la Santa Passió, y mort de Nostre Senyor, y redemptor Deu Jesu-Christ, conversió de la Madalena, y despido de Jasús, y sa Mare Santíssima*, i també s'indica que va ser representada a Vic aquell any 1773; per la qual cosa s'ha de pensar que era la mateixa obra de teatre. En aquest cas l'obra consta de: "Representació de la conversió de la Madalena en casa del farizeu amb 8 figurants; Entrada triomfant de Jesus a Jerusalem amb 11 figurants; Despediment de Jesus, y sa mare santíssima amb 7 figurants; La cena. Eixira Jesus, acompanyat dels dotze apòstols amb 13 figurants; Consell segon se tira la cortina del consistori; Christo ab la creu al coll camina al calvari; Crucificcio de Christo; Devallament de la Creu, y enterro de Christo amb 20 figurants; Representació de la resurrecció de Christo nostre senyor amb uns 20 figurants"; amb els músics que els acompanyaven. Aquesta edició no porta el pròleg i, pel text, són pràcticament iguals i únicament hi ha petites diferències lexicogràfiques.

Un any després, l'any 1774, aquesta obra de teatre és representada a Manresa, amb el títol de *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesucrist Nostre Senyor*, però hi afegeix que es representa a benefici de l'Hospital de pobres malalts i que ho és per alguns devots cada dijous i festa durant la Quarisma de l'any 1774. És a dir, que els diners que recollien de les entrades eren per al funcionament del l'Hospital³. A la primera pàgina advertia que aquesta edició (per tant era una reedició d'anteriors versions, com ja hem vist) era "novament corregida dels errors que se han reparat" (figura 2). Aquesta edició és la mateixa que l'anterior.

Perquè es celebrava a l'hospital i no pels carrers i places com sempre s'havia fet a l'edat mitjana? Doncs perquè l'any 1763 un Reial decret prohibia representar obres de teatre als carrers i places de la ciutat i únicament es podien representar en local tancats, i en aquells anys no hi havia cap teatre a la ciutat. El primer "teatre" de la ciutat va ser un saló de l'Hospital de pobres o de Sant Andreu per poder-hi representar la Passió de Jesucrist⁴. En aquest local també s'hi representava per Nadal els Pastorets.

L'edició impresa per Ignasi Abadal i Gerifau⁵ era la mateixa que havia editat en Rafael Figueró a Barcelona i la que Josep Tolosa havia editat l'any anterior a Vic. La diferència era que el pròleg de la de Josep Tolosa era diferent i era el mateix per a les dues edicions de Figueró i d'Abadal. Hi havia una altra diferència: la versió de Rafael Figueró incorpora la conversió de la samaritana que cap de les altres versions incorpora. L'edició d'Ignasi Abadal començava amb el pròleg i a continuació venien els diferents actes de l'obra de teatre: "Representació de la conversió de la Magdalena en casa del farizeu amb 8 figurants; Entrada triomfant de

Christo en Jerusalem amb 23 figurants; Despediment de Christo Nostre, y sa mare santíssima amb 7 figurants; Acte primer amb 12 figurants (correspon a: Representació de la cena y passió de Christo senyor nostre Acte I amb 40 figurants de l'edició de Josep Tolosa); Acte segon amb un mínim de 27 figurants (correspon a: Acte segon, y tercer, conte la crucificació y davallament de la creu de Christo Sr. Nostre amb 25 figurants de l'edició de Josep Tolosa); Acte tercer amb 17 figurants (correspon a: Lo davallament de la creu, y enterro de Christo Ntre. Senyor amb 3 figurants de l'edició de Tolosa); Representació de la triomfant resurrecció de Christo Senyor Nostre amb 39 figurants". Com en les altres versions anteriors, a cada un dels quadres hi havia els músics que tocaven les peces adients a cada un d'ells.

Ignasi Abadal edita una nova versió pocs anys després, probablement cap el 1774⁶, amb el mateix text tipogràfic i amb la paginació pràcticament igual, 87 pàgines la primera i 88 pàgines la de 1774. La diferència és, en aquesta darrera versió, que hi ha un gravat a la pàgina de la coberta i un parell de gravats més dins el text, motiu pel qual a la paginació hi ha una pàgina més.

Els textos de les tres versions anteriors, les dues d'Ignasi Abadal i la de Josep Tolosa, són idèntics, només canvien el títol de cada un dels actes i el nombre de figurants. També el pròleg és diferent, però en ambdues edicions són escrits, segurament pel propi editor, en vers. Aquesta versió d'Ignasi Abadal va ser representada per darrera vegada l'any 1933 al Teatre Romea de Barcelona per l'actor Pius Daví. L'estrena es va fer el dimecres 3 de març i va necessitar 17 decorats, un per a cada quadre de l'obra⁷.

Vint-i-quatre anys després, l'any 1798⁸, Ignasi Abadal reedita l'obra de la Passió. És el mateix text que l'anterior, però hi afegeix, com l'edició de Rafael Figueró, la conversió de la samaritana. L'altra gran diferència és que incorpora gravats. Va ser la primera vegada que l'obra venia amb imatges incorporades, perquè els Abadal a més d'impressors eren gravadors. L'obra incorpora tres gravats: el primer és la crucifixió (figura 3), el segon és la pujada al Gòlgota i el tercer és el de la resurrecció.

El primer terç del segle XIX

El text de la Passió editada per Ignasi Abadal i Bohigas⁹ l'any 1798 va ser de referència per a altres obres de teatre de la Passió. Hem vist ja l'edició de Barcelona i la de Vic. Però també aquesta versió va arribar fins a Girona. A Girona l'edita en Nicolau, que abans era la impremta de Josep Bro, i porta el mateix títol que l'edició de 1750¹⁰. Aquesta edició deuria de ser realitzada cap l'any 1818 i és exactament el mateix text, amb els mateixos quadres i amb els mateixos figurants que l'esmentada edició de 1750. Fermí Nicolau, impressor, era el germà de Maria Nicolau, que li compra la impremta l'any 1799 a la vídua de Josep Bro, que havia heretat la impremta, i la continua fins a la seva mort l'any 1822.

Fins a finals del segle XVIII no es coneix cap més edició d'aquesta obra editada a Manresa. Les que ho havien estat ho havien estat sempre per la impremta Abadal. Al segle

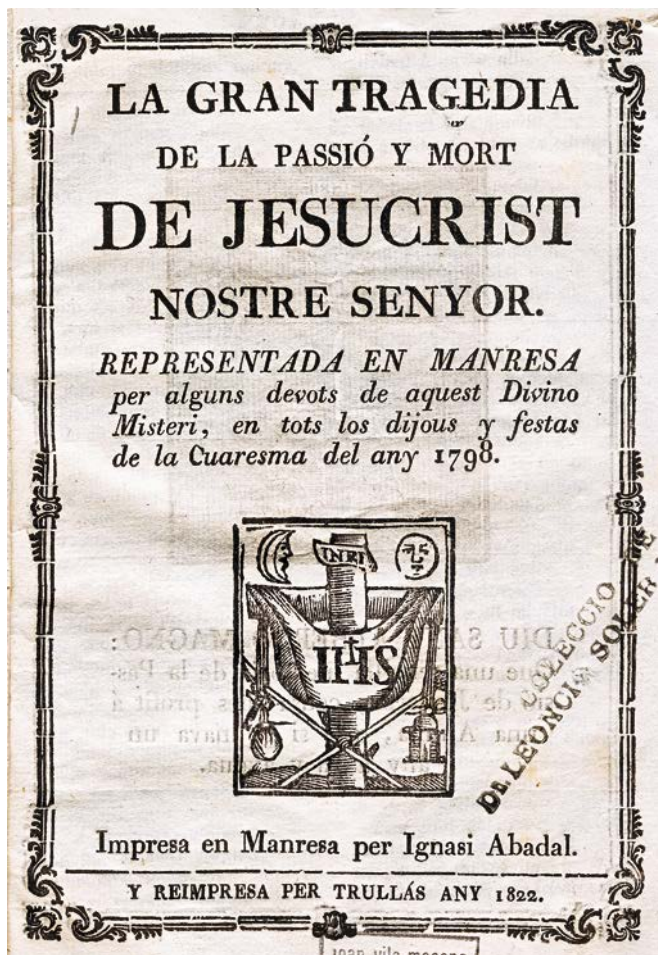

Figura 4. Portada de l'edició de l'any 1822 de l'obra de teatre de la Passió de Jesucrist editada per Martí Trullàs, sobre una edició realitzada anteriorment per Ignasi Abadal, al seu obrador de la plaça Major número 11 en la que també incorpora gravats de les escenes de l'obra de teatre.

XIX, en ser una obra tan popular, ja l'editen els altres impressors de la ciutat. La primera edició d'una altra que no sigui de la família Abadal és la que l'any 1822 va fer en Martí Trullàs¹¹ (figura 4). Aquesta edició d'en Martí Trullàs ja diu que és l'edició d'Ignasi Abadal però reimpresa per ell. Per aquest motiu, té el mateix text i inclús la mateixa paginació. Les diferències són purament tipogràfiques i del gravat de la coberta i que Martí Trullàs inclou un gravat de Sant Albert Magne a la segona pàgina, esmentant "que una sencilla memòria de la Passió de Jesucrist, causa mes profit á una Anima, que si dejunava un any á pa y aygua". En el text hi ha dos gravats més, un al final de l'acte primer i l'altre a l'inici del quadre de la Resurrecció.

Que aquesta obra deuria ser una obra de teatre molt representada i de molta sortida comercial per l'ambient de religiositat de Manresa, ho demostra que pocs anys després el tercer impressor de la ciutat, Pau Roca, també edita aquesta obra. Deuria ser cap a l'any 1824 quan l'editor Pau Roca, que aleshores tenia l'obrador d'impremta a la Plaça Major número 26, treu una nova edició amb el mateix títol que l'edició d'Ignasi Abadal de l'any 1798 *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesuchrist Nostre Señor representada en Manresa, a benefici del Sant Hospital de pobres malalts de la mateixa ciutat per alguns devots de aquest divino misteri, en tots los dijous y festius de la Quaresma del any 1798*¹². Els dos textos són quasi exactament iguals, en aquesta nova versió hi ha algun gravat més que en l'anterior, però el més rellevant són les anotacions al marge del text sobre què han de fer els actors en aquesta part de l'obra. Si bé a l'entrada i en alguna part de cada quadre ja s'explicita com han d'entrar a l'escena i com s'han de situar, però en aquesta versió s'explicita com en un moment del quadre han d'actuar els actors (figura 5). Per la resta, és exactament la mateixa versió, inclús tipogràfica i de paginació.

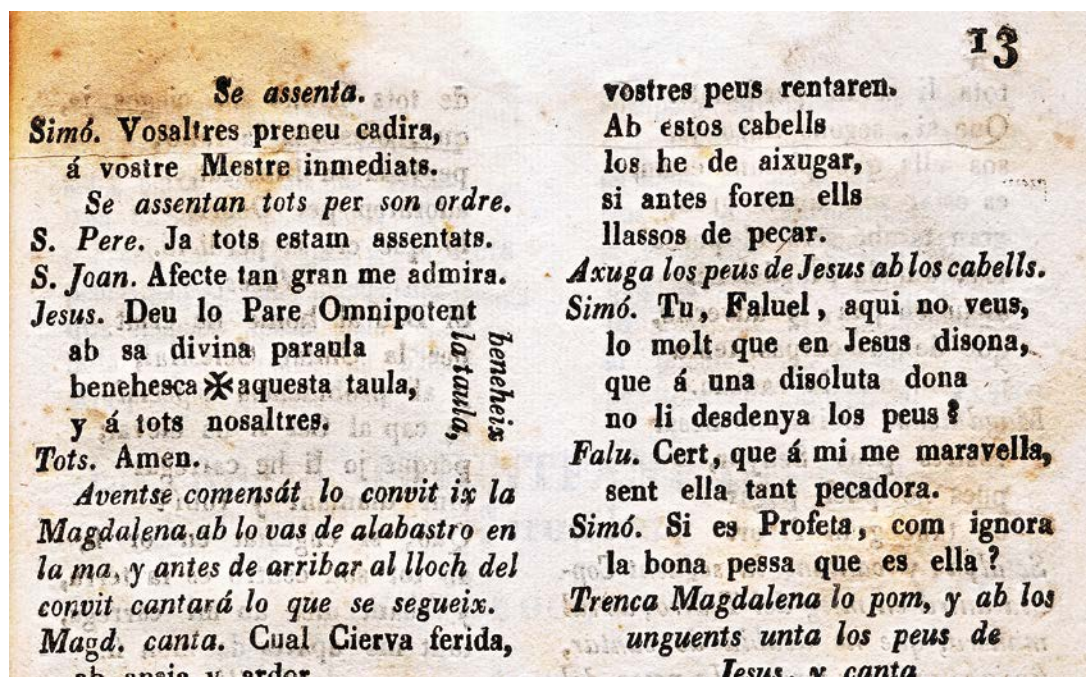

Figura 5. Anotacions (en vertical) de què han de fer els actors que representen aquella escena en la versió de la Passió editada per Pau Roca cap a l'any 1824.

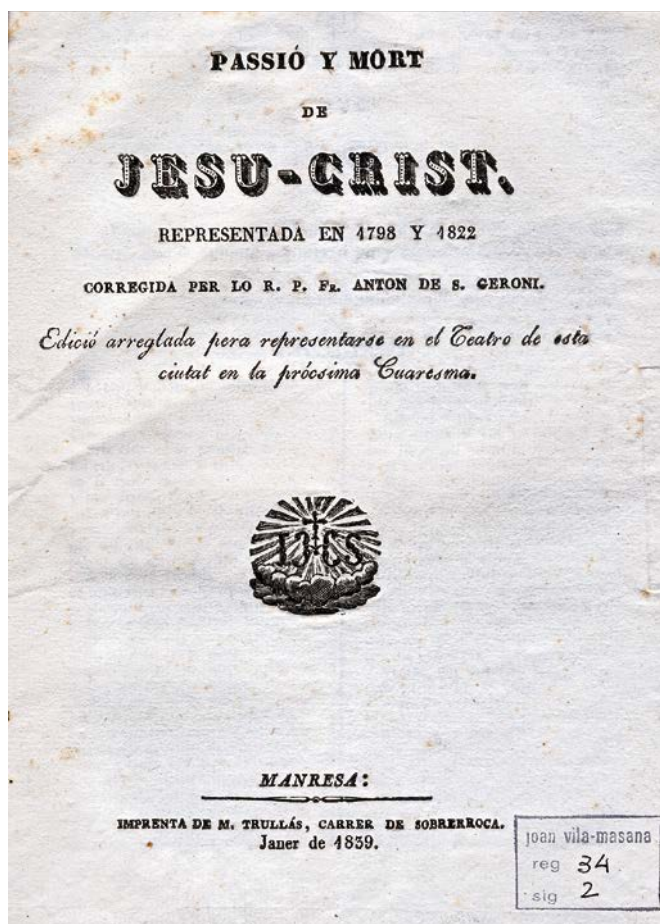

Figura 6. Edició realitzada per Martí Trullàs -fill- de l'obra de teatre de la Passió l'any 1839 per a ser representada al teatre de la ciutat existent a l'actual edifici del Palau episcopal, a la baixada de la Seu. Aquesta edició és actualitzada i s'hi han eliminat els arcaïsmes perquè el text fos més actual i entenedor als espectadors.

Una de les versions més interessants és la que Martí Trullàs, fill, va editar l'any 1839 (figura 6). Feia poc que el fill havia heretat la impremta del seu pare i l'havia traslladat de la plaça Major al carrer de Sobrerroca número 3. En aquesta edició es fa esment que la versió impresa en aquest cas és l'arranjada per Anton Alabau, malgrat que les anteriors editades a Manresa també ho eren però no ho esmentaven. A més esmenta que és la que es va representar els anys 1798 i 1822 (l'edició impresa per Ignasi Abadal i la impresa per son pare Martí Trullàs l'any 1822); però en aquesta edició diu: *Edició arreglada pera representarse en el Teatro de esta ciutat en la prócsima Cuaresma*, la de 1839.

Aquesta versió editada el gener de 1839 era per a ser representada al Teatre de la ciutat. Aleshores la ciutat ja tenia un local de teatre estable i no es representava a l'Hospital de Sant Andreu. El teatre estava a l'actual edifici del Palau Episcopal que s'havia remodelat per ser teatre l'any 1834. Aquesta edició és arranjada de manera a definir clarament cada un dels quadres i cada un dels actes: "Cuadro I. Conversió de la Samaritana. 1. Bosch amb un pou ó font, y un asiento rústich; Cuadro II. Conversió de la Magdalena. 1. Ciutat ó carrer, 2. Saló de foro; Cuadro III. Entrada de Cristo en Jerusalem. 1. Ciutat; Cuadro IV. Despido de Jesus y

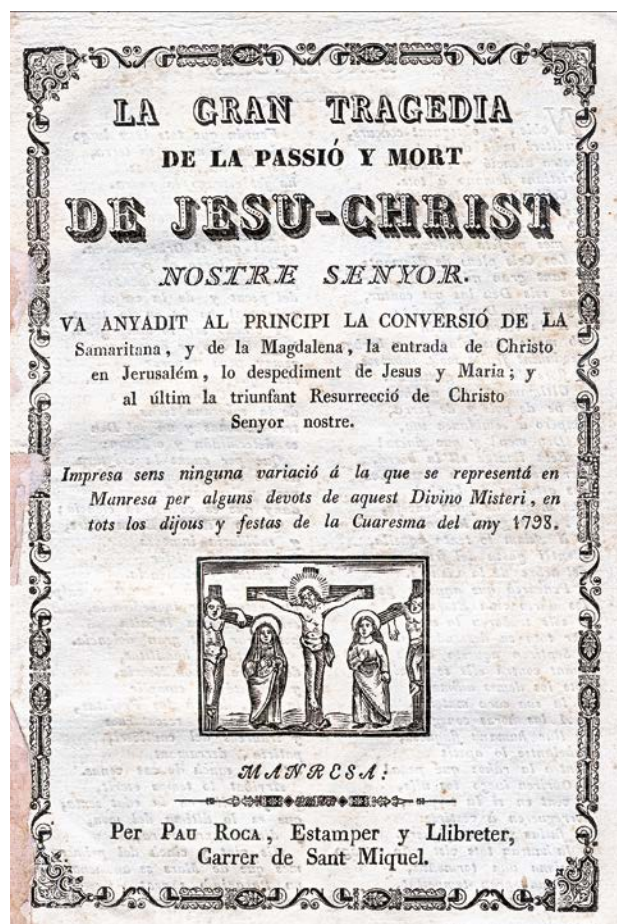

Figura 7. Edició realitzada per Pau Roca de l'obra de teatre de la Passió cap a l'any 1840. Aquesta edició és un retorn al text original arranjat per Anton Alabau a mitjans del segle XVIII. Inclús el nom de Jesucrist retorna a la tipografia antiga d'escriure-la amb una "h" intercalada.

sa mare. 1. Casa pobre; Cuadro V. 1. Bosch, 2; Cuadro IV. Traició de Judas. 1. Saló de foro, ab taula ab catifa y 4 cadiras, 2. Hort, 3. Saló de foro, 4. Sala de consistori, 5. Presó, 6. Consistori, 7. Saló de foro, 8. Saló real, 9. Casa de Pilat ab un balcó; Cuadro VII. 1. Saló de foro, ó casa pobre, 2. Carrer, 5. Bosch, 6. Carrer ó ciutat, 7. Calvari; Cuadro VIII. Devallament de la creu, y enterro de Jesus. 1. Carrer ó ciutat, 2. Saló de foro, ó Casa de Pilat, 3. Calvari, 4. Bosch ab lo sepulcre?

Com es pot veure, en aquesta edició hi ha tres coses remarcables. La primera és que a cada un dels actes dels quadres hi ha una certa posada en escena, indicant què hi ha d'haver a l'escenari. La segona és que el darrer acte de les versions anteriors ha desaparegut, que era la "Representació de la triunfant resurrecció de Cristo Senyor Nostre". En aquesta versió s'ha volgut eliminar tot el que no tingui a veure amb la passió pròpiament. La tercera és l'adaptació al nou llenguatge del carrer i fer-la molt més propera als espectadors. Per exemple, en el darrer quadre en la versió de 1822 Nostra Senyora deia: "Ay lo meu fill car que es fet lo temps, que erau lo descans de mi, y de Joseph" (pàgina 73); i en la versió de 1839 és Maria qui ho diu: "O fill amat del meu cor! Digau, que se es fet lo temps, en que ereu el meu

alivio, y de mon espòs Joseph” (pàgina 79). Tota l’obra és adaptada perquè fos més entenedora al llenguatge corrent.

Un altre element important d’aquesta edició és que al final hi ha els personatges que surten a l’obra i sumen un total de 67 figurants; i encara el més interessant és que a la darrera pàgina apareixen els manresans que interpreten aquesta passió, que són 48. Entre els qui hi ha, cal destacar: M. Trullàs (l’impressor Martí Trullàs), N. Portabella (Nicolaú Portabella, veler), J. Claret (Joan Claret, veler?), M. Sala (Maurici Sala, galoner?), J. Balil (Josep Balil, fuster o Jacint Balil, veler?) o I. Fius (Igansi Fius, traginer?)¹³, etc.

Pau Roca torna a editar la passió sobre l’any 1840. La seva versió recorda la que va fer en Fermí Nicolau a Girona cap a l’any 1818 i que havia estat arranjada per n’Anton Alabau. Aquesta nova versió és basada en la que va editar en Rafael Figueró a Barcelona cap a l’any 1750. Els text de l’obra és el mateix en totes tres edicions, però hi ha algunes modificacions significatives (figura 7). La primera és que el títol és *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesu-Christ Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana y de la Magdalena, la entrada de Christo en Jerusalem, lo despediment de Jesus y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Christo Senyor Nostre*. Si en la darrera versió s’havia eliminat la part final per donar més transcendència a la pròpia passió, aquí es torna als orígens amb tots els quadres i actes de l’obra completa. En aquesta versió la paraula Jesucrist es torna a escriure amb una “h” intercalada com en les dues primeres versions, la de 1750 i la de 1773. Hi ha unes ganes de retorn al text original i d’eliminar les actualitzacions realitzades pels impressors manresans. Aquesta idea de retornar al text original ve confirmada amb la segona part del títol de l’obra: *Impresa sens ninguna variació a la que se representá en Manresa per alguns devots de aquest diví misteri, en tots los dijous y festas de a cuaresma del any 1798*. El que significa que no és una casualitat, si no que és ben volgut d’imprimir una versió de la passió que retornés al text original, no solament de 1798, sinó inclús de la versió anterior. El que no diu és que aquesta versió és l’arranjada per Anton Alabau.

¿Aquesta edició, podria ser que, en no portar data d’impressió, fos més anterior a les altres editades fins ara a la ciutat? No és creïble, perquè l’adreça de la impremta de Pau Roca és la del carrer de Sant Miquel. L’any 1824, en Pau Roca es trasllada de la plaça Major número 26 al carrer de Sant Miquel número 19. Aquell any 1824 ja havia editat una altra edició de la passió, però en aquell cas la paraula Jesucrist tampoc portava la “h”, per la qual cosa hi ha una clara intenció de tornar als orígens. En ambdós casos, realment, el text tipogràfic de l’obra és exactament igual.

La meitat del segle XIX

L’any 1841 s’edita a Barcelona una nova versió d’aquest text. L’edita en Benet Esponà al carrer de Lladó número 8. El títol ja és canviat: *Drama sacro en sinch actes titulat la Passió y mort de Jesús arreglat segons los quatre Sants Evangelistas*. Malgrat aquest canvi, el text és el mateix de les

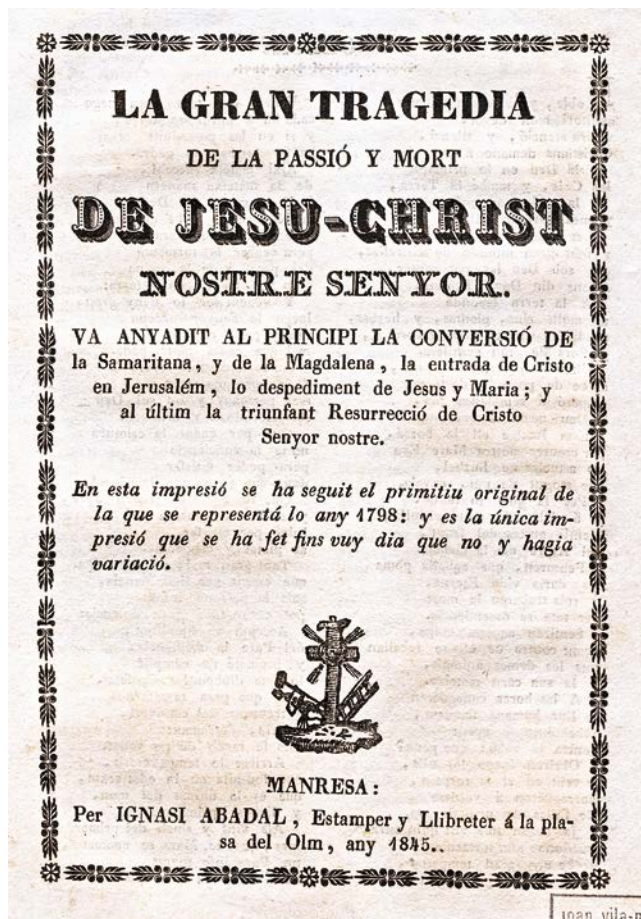

Figura 8. Edició realitzada per Ignasi Abadal i Bohigas de l’obra de teatre de la Passió l’any 1845. Aquesta edició és un retorn al text original arranjat per Anton Alabau a mitjans del segle XVIII i representada a Manresa l’any 1798. Inclús el nom de Jesucrist retorna a la tipografia antiga d’escriure-la amb una “h” intercalada en el títol de l’obra.

representacions de Manresa i arranjat per Anton Alabau. Els quadres anteriors i posteriors a la passió són impresos amb tipografia diferent i paginats amb números romans, per deixar la part del text de la passió com a principal¹⁴. El nucli de la representació són els tres actes centrals, dividits en 37 quadres i amb la participació de més de 70 figurants. Una altra novetat és que l’edició és en 8º, quan fins ara totes les edicions eren fetes en 4º.

La següent versió editada de la passió la va editar n’Ignasi Abadal l’any 1845. En aquesta versió el títol és *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesu-Christ Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Christo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Christo Senyor Nostre*. Aquest títol és exactament el mateix de la versió que Pau Roca va editar cap a l’any 1840. Si Pau Roca en aquella versió volia retornar als orígens, Ignasi Abadal que era el fill de qui l’havia editat l’any 1798 no podia fer una versió modernitzada, perquè aleshores el públic sembla que volia la versió més autèntica del text. En aquesta ocasió el text tipogràfic i la composició són realment els mateixos de la versió de 1798, malgrat que hi ha una petita

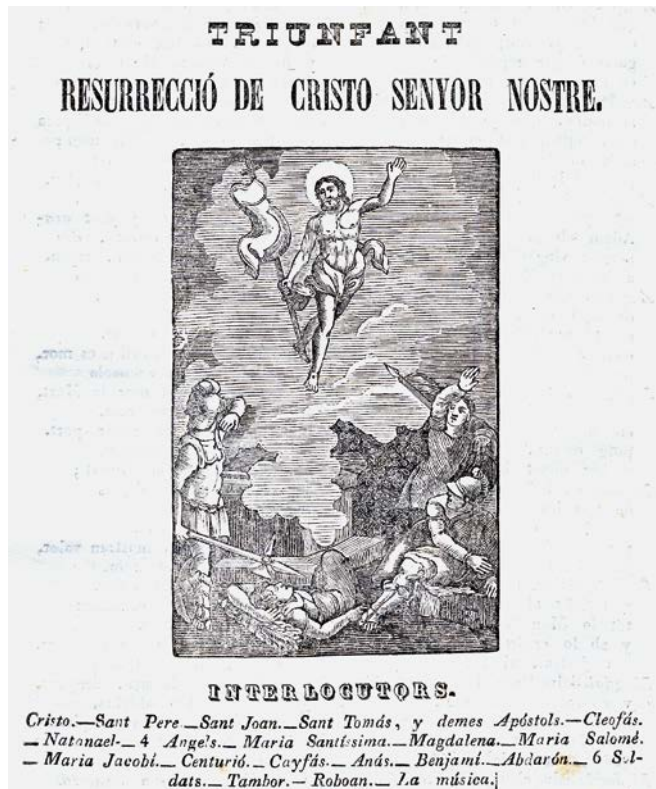

Figura 9. Gravats de l'inici del darrer acte, Triunfant resurrecció de Crist Senyor Nostre. Aquest gravat és el mateix en les dues edicions que Pau Roca va realitzar els anys 1854 i 1859.

diferència i és que en el text la paraula Christo de la versió de 1798 és substituïda per la paraula amb grafia actualitzada de Cristo.

Si al títol apareix la paraula primigènia i separada de Jesu-Christ, a l'interior del text modernitza la grafia, malgrat que a la coberta hi esmenti: "En esta impressió se ha seguit el primitiu original de la que se representà lo any 1798: y es la única impressió que se ha fet fins vuy dia que no y havia variació" (figura 8). És cert que era el text original, amb la variació de la grafia de la paraula Christo, però també ho eren les versions anteriors de cap a 1840 impreses per Pau Roca, o bé la de Martí Trullàs l'any 1822. Aquesta versió va obrir les portes a la reedició per altres impressors, indicant que és el text original de 1798.

La versió de la Passió de Manresa continuava sent representada en altres localitats fora de Manresa. La prova era que es continuava imprimint en noves versions en altres ciutats. Tenim una versió de l'any 1849 editada a Barcelona per l'impressor Francesc Vallés que tenia l'obra al carrer del Pi. La versió editada és còpia exacta de la versió d'Ignasi Abadal que va editar l'any 1845 retornant als orígens. Al ser còpia d'aquesta darrera, vol dir que a Barcelona es representava la passió amb la versió de l'any 1798 mig segle després. La versió de Francesc Vallés no té ni un sol gravat, llevat del de la portada¹⁵. També esmenta que aquesta versió "...es la única impressió que se ha fet fins vuy dia que no hi havia variació". És cert pel que fa al text, però no ho és pel que fa a les edicions. Fins aquella data, almenys n'hi havia

dues, la d'Ignasi Abadal de l'any 1845 i aquesta de Francesc Vallés de l'any 1849.

A Manresa, any rere any s'anava representant la passió i les edicions del text també s'anaven succeint. Torna a ser Pau Roca qui en els propers anys fa dues edicions exactament iguals, llevat de les sanefes que guarneixen la coberta i les dues primeres pàgines. Són dues versions dels anys 1854¹⁶ i 1859¹⁷. En ambdues edicions el text de la passió és el mateix que el text de l'edició de 1798 i és diferent de les darreres edicions (veure nota a peu de pàgina). En totes dues edicions s'hi incorporen dos gravats, un de l'Ecce Homo a la contracoberta i un altre al començament del darrer acte "Triunfant resurrecció de Crist Senyor Nostre" (figura 9).

L'any 1858 apareix a la premsa de la ciutat, per primera vegada, l'anunci de la representació de la passió. Era el diumenge 28 de febrer al periòdic setmanal *La Antorcha Manresana* (figura 10) i aquells anys ja era portada a escena per companyies professionals i no per devots afeccionats al teatre, com es feia al segle XVIII. Les representacions de teatre es feien al nou teatre de la Casa Vallés, a la cantonada dels carrers de Na Bastardes i de les Piques¹⁸.

Aquest text era representat en altres ciutats, incloent Barcelona, i aquest era el motiu d'anar fent reedicions del text com la que cap a l'any 1860 es va fer a Barcelona a càrrec de Josep Rubió¹⁹. En aquesta edició també s'especificava que era la versió que es va representar a Manresa l'any 1798 i que es reeditava el text primigeni: "En esta impressió se ha seguit el primitiu original de la que se representà en Manresa lo any 1798: y es la única impressió que se ha fet fins vuy dia que no y havia variació". En aquesta edició s'hi afegeix al final el Relotge de la passió de Christo i el Resumen de lo que patí Nostre Senyor Jesu-Christ.

Darrer terç del segle XIX

A Manresa es continuava representant la passió per companyies de teatre professional. L'any 1868 el periòdic setmanal *El Manresano* anunciava aquesta obra de teatre, que es va fer a finals d'any en lloc de per la quaresma. La representació es continuava fent al teatre Vallés. L'anunci deia: "Función para hoy 20 del corriente, 2a de abono. Se pondrá en escena el drama sacro en seis actos, *La Passió y mort de Nostre Senyor Jesucrist*, adornado de todo el aparato que su argumento de soldados romanos, escribas, fariseos, apóstoles, Ángeles, sayones, etc., etc., cuyos trajes, para

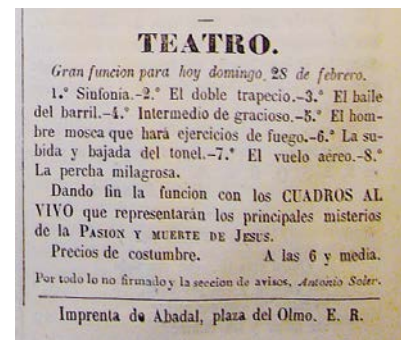

Figura 10. Anunci publicat al periòdic setmanal de l'any 1858 *La Antorcha Manresana* de diumenge dia 28 de febrer, anunciant la representació de la Passió.

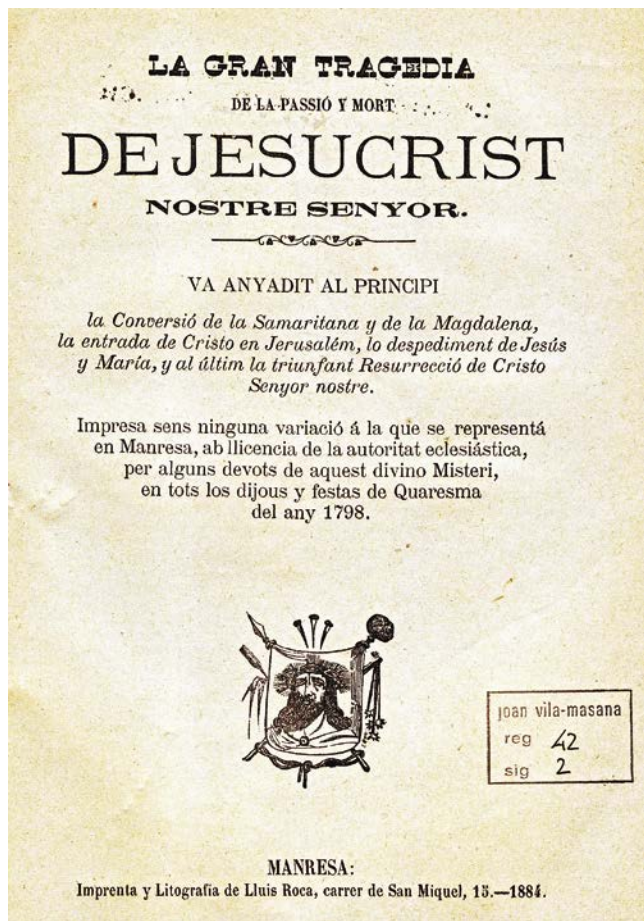

Figura 11. Nova edició de *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesucrist Nostre Senyor*, realitzada per Lluís Roca l'any 1879 al seu obrador del carrer de Sant Miquel número 15. L'edició és feta amb els cànons tipogràfics d'aquells anys.

mayor lucimiento de la función, se han mandado traer de Barcelona²⁰. La crítica que es feia posteriorment era altament positiva i el periòdic esmentava que "...el domingo y martes últimos, han merecido la pública aceptación y obtenido llenos completos, el primer día y segundo por la tarde llenose el local, a causa de darse el drama sacro *La Passió de Nostre Senyor Jesucrist*, que tanta aceptación merece..."²¹. Aquesta era una obra de teatre que, malgrat que es representés cada any, sempre tenia una gran acceptació, motiu pel qual calia anar fent reedicions del text.

L'any 1869 es fa una reedició de l'obra editada a Barcelona en la que, malgrat sigui el mateix text, s'hi havia eliminat tota referència a que era el text original posat en escena a Manresa l'any 1798²². Aquest mateix text es va a tornar a reeditar els anys 1870 i 1873, però ara a Lleida. Les dues edicions son idèntiques i només canvia l'any de l'edició²³. A l'edició de Barcelona era el text de l'obra original, però sense cap més afegit que els clàssics de la versió de 1798 de Manresa. En les dues de Lleida s'hi van afegir al final tres textos més en dues pàgines: Suspiros y quejas de Ntra. Sra. de los Dolores, Las siete palabras que Jesucristo habló en el santo arbol de la cruz i Despedida de la Santísima Virgen de su amado y tierno hijo. Tots els textos afegits a Lleida eren en castellà. En aquestes dues edicions lleidatanes, al final,

hi havia un gravat on apareixien dos penitents al peu de la creu vestits amb vestes.

A Manresa se seguia representant l'obra de la passió. En tenim constància a través de la premsa d'aquella època. L'any 1870 es representa novament al Teatre Vallés i, en aquest cas, *El Manresano*²⁴ comentava que "*La función de la pasión y muerte de Ntro. Sr. Jesucristo que el último domingo se dió en el teatro de la casa Vallés, llamó mucha concurrencia al espresado local llenando poco menos que por completo todas sus localidades*"; el que significava que els manresans acceptaven aquesta obra any rere any. Per tant, si l'obra tenia acceptació, el impressors l'anaven reeditant perquè el llibre s'anava venent. La nova versió d'aquesta obra va ser editada l'any 1877 per Lluís Roca, que era el fill de Pau Roca. L'edició era totalment renovada d'aspecte, però sense cap variació en el text. En aquesta edició s'hi va afegir: Las set paraulas que Jesús digué en la creu i Relotge de la Passió de Cristo. La curiositat d'aquesta edició de l'any 1877²⁵ és que porta una coberta de l'any 1871²⁶ -que lògicament era aprofitada- i d'un impressor de Barcelona. Significaria que va comprar diversos exemplars de l'edició, els va relligar i després els enquadrà amb la seva coberta per vendre aquesta edició a Barcelona.

Anualment, per la quaresma es continuava representant la passió. Després d'una prohibició temporal del govern civil, degut a pressions de l'autoritat eclesiàstica, l'any 1879 es torna a representar. La notícia apareguda a la premsa de la ciutat diu: "A petición del Ilmo. Obispo de Barcelona, el Sr Gobernador de la provincia havia prohibido la representación del drama sacro *La passió y mort de Nostre Senyor Jesucrist*, y como ahora ha vuelto a concederse permiso por la autoridad civil para ponerlo en escena, haciendo caso omiso de la censura eclesiástica, por eso vemos que algunos teatros lo representan, habiendo empezado tambien ayer a verificarlo el llamado Conservatorio de esta Ciudad"²⁷. Aquell any, com cada any, es feien diverses representacions, sent la darrera la del diumenge dia 13 d'abril, segons anunci a la premsa: "Teatro Conservatorio. Tarde. El grandioso drama catalan en 9 actos *Passió y mort de N.S. Jesu-Christ*, dando principio con la Conversion de la Samaritana y terminando con la Triunfant Resurrecció. Gran rebaja de precios. A la 2 en punto. Entrada 12 cuartos."²⁸.

Com que aquesta representació es repetia cada any, l'any següent, el 1880, la impremta Roca fa una nova versió de la passió. En aquesta edició la tipografia canvia completament i es fa més actual i incorpora, també, un gravat a cada inici d'acte. La versió incorpora, com en les darreres versions, Les set paraules i el Relotge de la Passió de Cristo²⁹.

L'any 1884 la impremta Roca fa una nova edició de la passió³⁰ (figura 11). Aquesta nova edició respecta tot el text de la de l'any 1798, però li canvia la tipografia per fer-la més actual. Els gravats també son canviats i fets seguint els costums de finals del segle XIX. L'edició és realitzada l'any 1884, però hi ha una altra edició més anterior, de l'any 1879, perquè el llibre de l'any 1884 ve enquadrant amb les tapes d'aquesta antiga versió de 1879³¹. En aquesta edició també s'hi ha afegit al final Las set paraulas que Jesús digué en la creu i Relotge de la Passió de Cristo.

Aquesta mateixa edició de 1884 apareix enquadernada amb dos tipus de cobertes més diferents. Una edició és de la mateixa impremta Roca sense any d'edició, però que probablement sigui del mateix any 1884³²; i una altra enquadernada a Barcelona, també sense any d'edició a la coberta, però que deuria ser sobre aquells mateixos anys³³.

L'obra de teatre es va continuar representant a la ciutat. Tenim constància que l'any 1886 es va representar els dies 4 i 11 d'abril al Teatre Conservatori³⁴ amb un gran èxit de públic. L'any 1889 també es torna a representar el mes d'abril, amb el comentari: "Continuan con inmejorable éxito en nuestro elegante coliseo de la plazuela de Santo Domingo las representaciones de La Passió, viendose favorecidas con la asistencia de numeroso publico tanto de esta Ciudad como de los pueblos circunvecinos, que no se cansa de aplaudir la magistral ejecucion que cabe a dicho drama por parte de todos los actores de la Compañía que con no poco acierto dirige el señor Graells."³⁵.

Al tenir anualment l'acollida pel públic manresà, s'anava representant al Teatre Conservatori el mes abans de la Setmana Santa. La premsa de l'any 1892 se'n torna a fer ressò quan es representa els diumenges 6 i 13 d'abril amb dues representacions per l'èxit de públic³⁶.

Altres textos de la Passió

L'any 1884 es va fer la darrera edició d'aquest drama sacre i, a partir d'aquell any, es continuà representant l'obra de teatre, però en canvi el text de la representació que era llarg va ser substituït per altres textos molt més curts que explicaven la història de la passió de Crist de manera abreujada. La primera versió és la que, cap aquell mateix any 1884, en Lluís Roca edita amb un format de 18è i 32 pàgines amb tipografia de lletra gran perquè fos molt fàcil la lectura, titulat *Relació històrica y moral de la Sagrada Passió de Jesucrist ab diferenys misteris de la Sagrada Passió*³⁷. Aquests llibrets resum de lectura fàcil i curta havien començat molt abans, cap a l'any 1780 quan Ignasi Abadal edita un llibret resum derivat del text de la passió: *Relació historica y moral de la Passió de Jesu-Christ Nostre Senyor. Ab diferents mysteris de la Sagrada Passió, per un religiós carmelita descals*, Manresa: per Ignasi Abadal, 32 pàgines en 18è. Aquest religiós carmelita no era altre que Anton Alabau i, per tant, aquest text resum es va redactar a partir del text de l'obra de teatre representada a Manresa l'any 1798. Aquest text es va editar ben bé més de mitja dotzena de vegades, fins l'any 1911 en què els germans Vinyals editen la darrera edició³⁸.

Després encara hi ha un altre text referit a la passió, que és *Coblas de la mort y Passió de Jesu-Christ Nostre Senyor*. Aquest és també un text curt, diferent de l'anterior, que s'editava també en 18è i en 32 pàgines de lectura fàcil. El primer trobat és de cap a l'any 1813, imprès per en Martí Trullàs³⁹. Aquest text s'editarà durant molts anys i el darrer del que es té constància és l'any 1915, en què la impremta dels germans Vinyals el va imprimir en 12è⁴⁰. Es té constància de més d'una dotzena d'edicions d'aquest text.

NOTES

1. Rafael Figueró i Delmunts (Manlleu 1642-Barcelona 1726) va ser un impressor amb estampa a Barcelona des de l'any 1655 i fins poc abans de la seva mort. Tenia un fill, en Rafael Figueró i Jolis, que va morir abans d'ell, l'any 1717, per la qual cosa amb ell es va acabar la nissaga d'impressors Figueró.
2. Anton de Sant Jeroni (Vic 1730?-Barcelona 1802) es deia Antoni Alabau i Quingles. Va entrar a l'ordre dels trinitaris descalços l'any 1743 i visqué en els convents de Vic, Barcelona i Saragossa, sent escriptor general d'aquesta ordre religiosa. La seva obra cabdal va ser arranjar l'obra de la Passió per a ser un text que es pogués representar com a obra de teatre contemporània sense perdre el significat religiós que tenia.
3. Recordem que aleshores els hospitals no tenien un pressupost assignat i havien de subsistir amb almoines, donacions, obres de teatre, rifes de porcs que generalment es feien el mes de gener, etc. A Barcelona, el Teatre Principal situat a la Rambla número 27 era el Teatre de la Santa Creu i a partir del segle XV tenia l'exclusivitat del teatre a la ciutat. Amb els beneficis de les obres representades l'Hospital finançava una part de les seves despeses.
4. SARRET I ARBÓS, Joaquim (1925). *Història de l'estat polític-social de Manresa*. Monumenta Historica, volum V, Manresa, p. 132 i 133 (AJVMP).
5. Ignasi Abadal i Gerifau (Manresa 1755-1813).
6. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesuchrist Nostre Señor representada en Manresa, a benefi del Sant Hospital de pobres malalts de la mateixa ciutat per alguns devots de aquest Divino Misteri, en tots los dijous, y festas de la Quaresma del any 1774*, Manresa: Per Ignasi Abadal Estamper, 88 p. (AJVMP).
7. Diari *El Pla de Bages*, número 8733, de divendres 3 de març de 1933, p. 4.
8. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesuchrist Nostre Señor representada en Manresa, a benefi del Sant Hospital de pobres malalts de la mateixa ciutat per alguns devots de aquest divino misterio, en tots los dijous y festius de la Quaresma del any 1798*, Manresa: Per Ignasi Abadal Estamper y Llibreter.
9. Ignasi Abadal i Bohigas (Manresa 1784-1851).
10. *Representació de la Sagrada Passió, y mort de Nostre Senyor Jesu-Christ novament corregida y regulada conforme a lo que los quatre Sagrats Evangelis, y sobre ells los interpretes, nos ensenyan de aquesta may ben ponderada finesa, després s'afegeix: Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Christo a Jerusalem, lo despediment de Jesus, y Maria; y al ultim la triunfant resurrecció de Christo Senyor Nostre*, i finalment esmenta que aquesta obra és representada a Manresa per alguns devots tots el dijous i festes de la Quaresma; Girona: En la imprenta de Nicolau antes Bró, en la Corte Real.
11. Martí Trullàs (Talamanca 1780-Manresa 1837?). S'estableix com a impressor l'any 1803 a la plaça Major número 11. A la seva mort el va succeir el seu fill Martí Trullàs, que portava el mateix nom.
12. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesuchrist Nostre Señor representada en Manresa, a benefi del Sant Hospital de pobres malalts de la mateixa ciutat per alguns devots de aquest divino misterio, en tots los dijous y festius de la Quaresma del any 1798*, Manresa: Per Pau Roca, Estamper y Llibreter.
13. Extret del Cens de l'any 1828 (AJVMP).
14. La Conversió de la Samaritana, la Conversió de la Magdalena, i la Representació de la triunfant resurrecció de Cristo Nostre Senyor, són els quadres que acompanyen el text i que podrien no ser representats.
15. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesu-Christ Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. En esta impressió se ha seguit el primitiu original de la que se*

- representà lo any 1798: y es la unica impressió que se ha fet fins vuy dia que no hi havia variació. Representada en Manresa. Barcelona, Estampa de F. Vallés, carrer del Pi, 1849, p. 71.
16. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesu-Christ Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. Impresa sens ninguna variació á la que se representà en Manresa, ab llicencia de la autoritat Eclesiástica, per alguns devots de aquest divino Misteri, en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798.* Manresa. Imprenta de Pau Roca, ANY 1859, 76 p.
 17. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesu-Christ Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. Impresa sens ninguna variació á la que se representà en Manresa, ab llicencia de la autoritat Eclesiástica, per alguns devots de aquest divino Misteri, en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798.* Manresa. Imprenta de Pau Roca, ANY 1854, 76 p.
 18. L'any 1855 va deixar de funcionar el teatre que existia a l'edifici episcopal o edifici del Palau de Justícia a la baixada de la Seu. L'any 1848 es va construir un nou teatre als jardins de la Casa Vallés, per part del seu propietari en Marià Vallés.
 19. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesu-Christ Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. En esta impressió se ha seguit el primitiu original de la que se representà en Manresa lo any 1798: y es la única impressió que se ha fet fins vuy dia que no y havia variació.* Barcelona: Estampa de Joseph Rubió, baixada de la Presó. Se ven en la mateixa llibreria y en la de F. Vallés, carrer del Pi. 1860, 76 p.
 20. *El Manresano*, número 440, de diumenge 29 de novembre de 1868, p. 4 (ACMA).
 21. *EL Manresano*, número 442, de diumenge 13 de desembre de 1868, p. 3 (ACMA).
 22. Edició realitzada a Barcelona, per Libreria de Isidro Cerdá, sucesor de Piferrer. Plaza del Ángel. 1869, 64 p.
 23. *Representación de la Passió y mort de Nostre Senyor Jesu-Crist. Unich original corretehit y aumentad per representarse en los principales teatros del regen, per lo M.R.R. frare Anton de Sant Geroni, predicador en lo convent dels apres descalsos de la Santissima Trinitat de la ciutat de Barcelona. Va añadit al principi la conversio de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Christo a Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Christo Senyor Nostre.* Nova impressió notablement corregida. Lleyda: Imp. Y Lib. de Fº Armenteros y Segura, carrer Major núm. 30. 1870. Ídem 1873.
 24. *El Manresano*, número 509, de diumenge 27 de març de 1870, p. 4 (ACMA).
 25. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesucrist Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. Impresa sens ninguna variació á la que se representà en Manresa, ab llicencia de la autoritat Eclesiástica, per alguns devots de aquest divino Misteri, en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798.* Manresa. Impremta y Litografia de Pau Roca, a càrrech de Lluís Roca, carrer de San Miquel número 15. 1877, 72 p.
 26. Barcelona: se ven en casa de Anton Bosch, carrer del Bou de la Plasa Nova, 13. 1871.
 27. *Semanario de Manresa*, número 111, de diumenge 23 de març de 1879, p. 3 (ACMA).
 28. *El Cardoner*, número 132, de diumenge 13 d'abril de 1879, p. 3 (ACMA).
 29. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesucrist Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. Impresa sens ninguna variació á la que se representà en Manresa, ab llicencia de la autoritat Eclesiástica, per alguns devots de aquest divino Misteri, en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798.* Manresa. Impremta y Litografia de Lluís Roca, carrer de Sant Miquel, número 15. 1880, 70 p.
 30. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesucrist Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. Impresa sens ninguna variació á la que se representà en Manresa, ab llicencia de la autoritat Eclesiástica, per alguns devots de aquest divino Misteri, en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798.* Manresa. Impremta y Litografia de Lluís Roca, carrer de Sant Miquel, nº 15. 1884, 72 p.
 31. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesucrist Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. Impresa sens ninguna variació á la que se representà en Manresa, ab llicencia de la autoritat Eclesiástica, per alguns devots de aquest divino Misteri, en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798.* Manresa. Impremta y Llibreria de Roca, carrer de Sant Miquel, nº 15. 1879, 72 p.
 32. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesucrist Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. Impresa sens ninguna variació á la que se representà en Manresa, ab llicencia de la autoritat Eclesiástica, per alguns devots de aquest divino Misteri, en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798.* Manresa. Imp. y Llib. de Roca, carrer de St. Miquel, nº 15, 72 p.
 33. *La gran tragedia de la Passió y mort de Jesucrist Nostre Senyor. Va anyadit al principi la conversió de la Samaritana, y de la Magdalena, la entrada de Cristo en Jerusalem, lo despediment de Jesús y Maria; y al últim la triunfant Resurrecció de Cristo Senyor Nostre. Impresa sens ninguna variació á la que se representà en Manresa, ab llicencia de la autoritat Eclesiástica, per alguns devots de aquest divino Misteri, en tots los dijous y festes de la Cuaresma del any 1798.* Barcelona. Se ven en casa los Sucesors de Anton Bosch, carrer del Bou de la Plasa Nova, número 13.
 34. *La Montaña*, número 311, de diumenge 4 d'abril de 1886, p. 3; i núm. 312 de diumenge 11 d'abril de 1886, p. 3 (ACMA).
 35. *La Montaña*, número 508, de diumenge 7 d'abril de 1889, p. 3 (ACMA).
 36. "Hoy, tarde y noche, tiene lugar en el Conservatorio dos representaciones del drama sacro La Passió que se pondran en escena con todo el brillante aparato que su argumento requiere y numeroso personal de coristas, Ángeles, lectores, etc., de que dispone la companyia auxiliada por los comparses de la localidad.", *La Fraternidad*, número 34, de diumenge 13 de març de 1892, p. 3 (ACMA).
 37. *Relació històrica y moral de la Sagrada Passió de Jesucrist ab diferents misteris de la Sagrada Passió.* Manresa: Imp. y Lit. de Lluís Roca. 1884, 32 p.
 38. *Relació historica y moral de la Passió de Jesu-Christ Nostre Senyor. Ab diferents mysteris de la Sagrada Passió, per un religiós carmelita descals.* Manresa: Papereria y efectes d'editori de Vinyals Germans, Plassa de la Constitució, 14. 1911, 16 p.
 39. *Coblas de la mort y Passió de Jesu-Christ Nostre Senyor.* Manresa: Per Martí Trullas. 1813, 32 p.
 40. *Coplas de la Passió de Jesucrist Nostre Senyor.* Societat Editorial Manresana, Bruch, 50, Teléfono, 172. Manresa, 16 p. ■